

KÖVETELÉSEK

A Megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatásának 2015. évi költségvetési támogatásával kapcsolatban

Vezetői összefoglaló

1. A munkáltatók által igényelt létszámokra az NRSZH által kiírt REHAB-15 pályázat csak részben nyújt támogatást: a bővítésre vonatkozó új igényeket nem fogadta be számos civil szervezet esetében. A szervezetek nyertes pályázatok teljesülése érdekében igényelték a létszámokat. A 2014 októberében beérkezett pályázatok alapján a döntéshozók előtt világos volt a munkáltatók igénye a keretszámokra vonatkozóan. A Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény, melyet decemberben fogadott el az Országgyűlés, mégis 16 %-kal csökkentette az erre a célra szánt pénzüsszeget - annak ellenére, hogy 2013-2014-ben mind az NRSZH, mind az EU-s forrásokat kezelő szervezet a hazai és európai jogszabályoknak megfelelően a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának bővítése érdekében beruházási pályázatokat írtak ki. A beruházásokkal a foglalkoztatás bővítésének csupán a szándéka valósult meg, maga a bővítés azonban nem. A bővítésnek előfeltétele, hogy a fogyatékos munkavállalókat foglalkoztató társadalmi vállalkozások fenntarthatóságához az állam bértámogatással járuljon hozzá a hazai és nemzetközi jogszabályokban foglaltakkal összhangban.
2. A féléves szerződéskötések a társadalmi vállalkozásokban kiszámíthatatlanságot, tervezhetetlenséget eredményez.

A CÉHÁLÓZAT Egyesület követeli, hogy

1. A munkahelyteremtő beruházásokban vállalt foglalkoztatás-bővítéshez szükséges működtetési forrásokat az állam biztosítsa.
2. A vállalkozások számára az eredetileg tervezett 3 éves keretszerződést és a támogatást éves szerződésekkel az állam biztosítsa.

A követelések indoklása

A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtott költségvetési támogatás célja foglalkoztatásuk elősegítése, képzettségüknek és az egészségi állapotuknak megfelelő munkavégzés feltételeinek biztosítása, adaptációs készségük fejlesztése, az állapotukból adódó hátrányok kiegyenlítése tartós foglalkoztatás keretében, valamint a nyílt munkaerő-piacra való visszavezetése tranzit foglalkoztatás révén.

Az **Országos Fogyatékosügyi Program (2015 – 2020)** adatai alapján a bér- és költségtámogatáshoz kapcsolódó 2013. évi hazai pályázaton 324 szervezet 30 400 fő foglalkoztatására nyert támogatást, melyből 28 ezer fő után részesülnek a munkaadók tartós foglalkoztatási támogatásban és 2 400 fő esetében tranzit foglalkoztatásra vonatkozó támogatásban. A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal adatai alapján az ezen pályázat keretében befogadott létszámkeret 97% kihasználtságot mutatott. A foglalkoztatási adatok azt mutatják, hogy minden hónapban bővül a foglalkoztatottak és a foglalkoztatók köre is.¹

A) A CÉHálózat Egyesület tagszervezetei 2015 januárjának első napjaiban a hivatkozott tendenciával ellentétes drasztikus támogatás csökkenést jeleztek:

- i. A Megváltozott munkaképességű munkavállalók rehabilitációs foglalkoztatásának 2015. évi költségvetési támogatására kiírt pályázat eredményei alapján a támogatások jelentős mértékben visszaestek**

Az Országgyűlés által elfogadásra kerülő, a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló törvény mellékletének, az Emberi Erőforrások Minisztériumához tartozó fejezetben, a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásával összefüggő fejezeti kezelésű előirányzat a **2014 évhez viszonyítva csökkenést mutat**, de a 16%-os mértékű csökkenés sem indokolná a bér- és költségtámogatás drasztikus csökkentését, és azt hogy **a 2014 évi megállapodásokat alapul véve a támogatások stagnálnak vagy csökkennek, de a bővítéshez semmiképpen nem biztosítanak forrásokat.**

1

¹ Országos Fogyatékosügyi Program (2015 – 2020)
<http://www.kormany.hu/download/b/b5/20000/Fogyat%C3%A9koss%C3%A1g%C3%BCgyi%20Program.pdf>

- ii. **A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatása érdekében munkahelyteremtés támogatására elnyert új munkahelyekhez a szervezetek nem kapják meg a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásához szükséges támogatást, kevesebb személy került befogadásra, mint amennyi új munkahelyet a szervezetek létrehoztak, és amely vonatkozásában foglalkoztatási kötelezettséget vállaltak**

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásában részt vevő szervezetek úgy vállalták az új munkahelyek létrehozását, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához az állam továbbra is biztosítja az őket foglalkoztató munkáltatók számára a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtott költségvetési támogatást. A szervezetek csak ezzel a támogatással tudják a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának speciális körülményeit biztosítani.

Amennyiben a MUTE és EU-s pályázatokban létrehozott új munkahelyre igényelt kapacitásokra vonatkozóan nem ítélik meg a bértámogatást a következő évre, saját erőből kellene az új munkahelyeket fenntartani, a szervezetek számára aránytalan, **méltánytalan terhet jelent** az autista, értelmi fogyatékos megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatása bértámogatás nélkül.

- iii. **A féléves szerződések² még tovább elbizonytalanítják a társadalmi vállalkozásokat, ilyen rövid időszakra szinte lehetetlen a tervezés, a hektikus bevételi időpontokat és a tevékenységeket figyelembe véve.** A jogbiztonság alapvető követelménye, hogy a szabályozás előre látható és kiszámítható legyen, hogy a szervezetek felkészülhessenek azok alkalmazására.
- iv. Mind a foglalkoztatott **megváltozott munkaképességű személyek, mind a szervezetek szempontjából bizonytalan, kiszámíthatatlan helyzetet teremt a szabályozási háttér és a támogatási gyakorlat.**

A fogyatékos emberek foglalkoztatáshoz való joga a támogatási rendszer bizonytalansága miatt nem sérülhet. A fentiekből következően sérül a

2 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról 55. §; 55/A. §

fogyatékossgal élők **emberi méltóságához** és a **munka szabad megválasztásához való** joga, illetve nem érvényesül az Alaptörvényben deklarált védelmük és az **egyenlő bánásmód követelménye** sem.³ A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ Egyezmény 26. Cikke értelmében a **részes államok megtesznek minden hatékony és szükséges intézkedést** annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek számára az élet minden területén biztosított legyen a legteljesebb függetlenség, a fizikai, mentális, szociális és szakmai képességek, valamint a teljes befogadás és részvétel elérése és megtartása. E célból a részes államok átfogó rehabilitációs és **rehabilitációs szolgáltatásokat és programokat hoznak létre, erősítik és kiterjesztik azokat,** különös tekintettel az egészségügy, a **foglalkoztatás,** az oktatás és a szociális szolgáltatások **terén** [...] Az Egyezmény 27. Cikke kimondja, hogy a részes államok elismerik a fogyatékossgal élő személyek munkavállaláshoz való jogát, másokkal azonos alapon; ez magában foglalja egy, a fogyatékossgal élő személyek számára nyitott, befogadó és hozzáférhető munkaerőpiacon szabadon választott és elfogadott munka révén nyerhető megélhetés lehetőségének jogát. A **részes államok védik és segítik a munkához való jog érvényesülését.**

3 *A munka szabad megválasztásához való jog*

[Alaptörvény XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához. (2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.]

Fogyatékossgal élők védelme

[Alaptörvény XV. cikk (5) „Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”]

[Alaptörvény II. cikk „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”]

Hátrányos megkülönböztetés tilalma

[Alaptörvény XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékossgal, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.]

A nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangja

[Alaptörvény Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. (3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.]

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye

[Alaptörvény B) cikk (1) „Magyarország független, demokratikus jogállam.”]

Emberi méltósághoz való jog

B) Úgy véljük hogy az előállt helyzet nincs összhangban/ellentétes a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának növelését megfogalmazó hazai cselekvési célkitűzéseket tartalmazó főbb dokumentumokban foglaltakkal:

- i. „Európa 2020” Stratégia⁴*
- ii. A 2014-20-as Széchenyi Terv [Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra]*
- iii. Országos Fogyatékosügy Program (2015 – 2020)⁵*
- iv. ÁCSMR - A BIZOTTSÁG 651/2014/EU RENDELETE (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról*

- i. **Az „Európa 2020” Stratégia** kiemelt célkitűzésének eléréséhez Magyarország a 2020. évig a 20-64 év közötti népességre vonatkozó foglalkoztatási ráta 75%-ra történő növelésével kíván hozzájárulni. Ennek érdekében a foglalkoztatásra vonatkozó kiemelt intézkedések között szerepel **a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának elősegítése** is.

Az Európai Parlament Foglalkoztatási és Szociális Bizottságának a fogyatékossgal élő személyek mobilitásáról és befogadásáról, valamint a 2010–2020 közötti időszakra vonatkozó európai fogyatékossgügyi stratégiáról szóló jelentése⁶ kiemeli, hogy az államháztartási megszorító intézkedések közül nem lehet elfogadni azokat, amelyek célja a fogyatékossgal élő személyeknek nyújtott szolgáltatások, illetve társadalmi befogadásukat elősegítő projektek költségvetésének indokolatlan csökkentése, hiszen ez a fogyatékossgal élő emberek bizonyos alapvető és elidegeníthetetlen jogai biztosításának megszűnését eredményeznék, a jelentés rögzíti a célkitűzések között, hogy ezzel szemben határozottan növelni kell a befektetéseket ezen a téren.

4 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_en.pdf

5 Országos Fogyatékossgügyi Program (2015 – 2020)
<http://www.kormany.hu/download/b/b5/20000/Fogyat%C3%A9koss%C3%A1g%C3%BCgyi%20Program.pdf>

6 A fogyatékossgal élő személyek mobilitásáról és befogadásáról, valamint a 2010–2020 közötti időszakra vonatkozó európai fogyatékossgügyi stratégiáról (2010/2272(INI) <http://www.europarl.europa.eu/>

ii. **Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra**

A Megállapodás a **jelentős foglalkoztatási hatású gazdasági szegmensek** között rögzíti a **társadalmi célú gazdaság foglalkoztatási potenciálját** Magyarországon - melyek jelenleg a fentiekben vázolt támogatáscsökkenéssel most igen hátrányosan érintettek:

- Társadalmi célú vállalkozások
- “Tranzit” foglalkoztatás
- Társadalmi integrációt szolgáló szociális gazdasági (inclusive social economy) megoldások keretében tartósan támogatott munkalehetőségek biztosítása (egyfajta „védett” foglalkoztatás) a leghátrányosabb helyzetű, a nyílt munkaerőpiacra nem, vagy nehezen integrálható csoportok számára.

A megállapodás alapján EU TEMATIKUS CÉL 9: A társadalmi együttműködés erősítése és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem / A fejlesztések által érintett fontosabb tématerületek alatt rögzíti: **A fogyatékossgal élő személyek és a megváltozott munkaképességű személyek rehabilitációja, a helyzetük javítása és a későbbi nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatás érdekében.**⁷ A Megállapodás rögzíti, hogy a társadalmi együttműködés erősítését szolgáló fejlesztések csak a többi tematikus cél (kiemelten a 8. és a 10.) hátrányos helyzetűek felzárkózását segítő beavatkozásaival összehangoltan, együttesen szolgálhatják az Európa 2020 szegénység elleni vállalásainak teljesítését. **Különlegesen fontos a szinergia a foglalkoztatás tematikus céllal, amely a munkahelyek és a tartós jövedelmek biztosítása miatt a felzárkózási törekvések egyik fő támogatója.**

A megállapodás komoly hangsúlyt fektet az addicionalitás követelményének érvényesülésére (miszerint az európai uniós források nem helyettesítik, hanem kiegészítik a tagállami forrásokat).⁸

⁷ http://palyazat.gov.hu/szechenyi_2020 Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra 93.old.

⁸ http://palyazat.gov.hu/szechenyi_2020 Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra 134.old.

iii. **Országos Fogytékosságügyi Program (2015 – 2020)**⁹

A Program főbb beavatkozási területei és tematikus céljai között szerepel a Foglalkoztatás és a Komplex rehabilitáció. A Program a Rehabilitáció célkitűzés alatt rögzíti, hogy a **komplex rehabilitáció** sokrétűségéből adódó sajátosság, hogy az egyes szolgáltatási elemek az államigazgatás és az ellátórendszer szempontjából gyakran különböző ágazat felügyelete alatt álló, eltérő működési rendű szervezet kompetenciájába tartoznak, a kliens szempontjából azonban ez egyetlen összefüggő folyamatként jelenik meg. Kulcsfontosságú ezért, hogy az **egyes szabályozási és szolgáltatási területek kialakítsák és működtessék azokat a kapcsolódási pontokat, melyek által egymással összehangoltan képesek tervezni, és biztosítani tudják a rehabilitációs lépések összefonódását, valódi folyamatosságát.**¹⁰

iv. **ÁCSMR - A BIZOTTSÁG 651/2014/EU RENDELETE (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról**¹¹

52 cikk: *A képzés ösztönzése, valamint a hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű munkavállalók felvételének/foglalkoztatásának elősegítése az Unió és tagállamai gazdasági és szociális politikáinak egyik központi célkitűzése.*

54 cikk: *A hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű munkavállalók egyes csoportjai még mindig rendkívüli nehézségekkel szembesülnek a munkaerőpiacra történő belépés, valamint a munkaerőpiacon maradás tekintetében. A hatóságok ezért olyan intézkedéseket alkalmazhatnak, amelyek ösztönzőleg hatnak a vállalkozásokra az említett munkavállalói csoportok, különösen a fiatalok foglalkoztatási szintjének emelése tekintetében. Mivel a foglalkoztatási költségek a vállalkozások szokásos működési költségeinek részét képezik, a hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtott támogatásnak pozitív hatást kell gyakorolnia*

9 Országos Fogytékosságügyi Program (2015 – 2020)

<http://www.kormany.hu/download/b/b5/20000/Fogyat%C3%A9koss%C3%A1g%C3%BCgyi%20Program.pdf>

10 Országos Fogytékosságügyi Program (2015 – 2020)

<http://www.kormany.hu/download/b/b5/20000/Fogyat%C3%A9koss%C3%A1g%C3%BCgyi%20Program.pdf>

11 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0651&from=HU>

az említett munkavállalói csoportok foglalkoztatási szintjére, és nem csupán azon költségek csökkentését kell lehetővé tennie a vállalkozások számára, amelyeket egyébként is viselniük kellene. Következésképpen az ilyen támogatást akkor lehet mentesíteni az előzetes bejelentési kötelezettség alól, ha valószínűsíthető, hogy segíti e munkavállalói csoportok munkaerőpiacra történő belépését, újbóli bekerülését, illetve a munkaerőpiacon maradását.

A csoportmentességi rendelet tartalmazza, hogy az uniós források felhasználásának pozitív hatással kell lennie a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatási szintjére, amibe nem fér bele az, hogy közben a jelenlegi foglalkoztatottakat elküldjük.

Koordinációt és összhangot kell biztosítani a hazai szakpolitikák és az uniós fejlesztések összehangolása terén, mely az alábbi szabályokból levezethető:

- a. Magyarország Partnerségi Megállapodása a 2014–2020-as fejlesztési időszakra
- b. ÁCSMR - A BIZOTTSÁG 651/2014/EU RENDELETE (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról
- c. 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről (korábban hatályos)
- d. A Kormány 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelete a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- e. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1303/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

A CÉHÁLÓZAT Egyesület a fenti körülményekre hivatkozva követeli a kialakult helyzet azonnali megoldását a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának bővítését célzó egyéni, állami és nemzetközi közös cél megvalósulása érdekében.

Az azonnali megoldás elmaradásának következményei:

1. az eddigi munkavállalók részben elbocsátásra kerülnek, ami a passzív életmódba visszakerülve állapotromláshoz, újabb betegség kialakulásához, a szerzett képességek elvesztéséhez vezethet
2. a nyertes pályázattal rendelkező, a beruházást elvégző társadalmi vállalkozások visszafizetni kénytelenek a támogatást a kötelezettségek nem teljesülése okán, ami számos vállalkozás felszámolásához vezet, végső soron az ott dolgozók elbocsátásához.
3. a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának általános csökkenése, általában a foglalkoztatás csökkenése

Kelt: 2015. január 6.

Balázsne Nelhübel Henriette

Elnök

CÉHálózat Egyesület